

Emil Zaitz

Kraków - Kazimierz, ul. Dajwór 27 - Elektrownia

Informator Archeologiczny : badania 10, 202-203

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W sierpniu 1976 r. przeprowadzono badania powierzchniowe i sondażowe, których celem było odsłonięcie urządzeń produkcyjnych do wywarzania solanki z VI-XIII w. Wykopy założono w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących obecnie źródeł słonych przy ul. Solnej i Bohaterów Stalingradu, w miejscach w których stwierdzono na powierzchni ziemi ceramikę z XII-XIII w. Tylko w jednym /wykop I/ natrafiono na wczesnośredniowieczną warstwę kulturową zalegającą bezpośrednio na calcu. Zawierała ona dużą ilość odpadów drewnianych, kości zwierzęcych oraz nieliczne skorupy ze schyłkowej fazy wczesnego średniowiecza. Nie było w niej natomiast obiektów wskazujących na bezpośredni związek z solnictwem. W pozostałych wykopach eksplorację przerwano z uwagi na silny napływ wody.

Badania nie wyjaśniły problemu lokalizacji kołobrzeskich warzelni soli w X-XIII w., aczkolwiek występowanie śladów osadnictwa z tego czasu przy źródłach słonych, stwarza przesłankę do łączenia go z eksploatacją miejscowych solanek. Dla potwierdzenia tego przypuszczenia konieczne jest jednak prowadzenie dalszych prac wykopaliskowych w obrębie obszaru solonośnego.

KOTOWICE, gm. Brwinów
woj. warszawskie

patrz
okres wpływów rzymskich

KOWALKI, gm. Tychowo
woj. koszalińskie
Stanowisko 1

patrz
okres wpływów rzymskich

KRAKOW-KAZIMIERZ
ul. Augustianów 7
Klasztor OO Augustianów

patrz
późne średniowiecze

KRAKOW-KAZIMIERZ
ul. Dajwór 27 - Elektrownia

Muzeum Archeologiczne
w Krakowie

Badania prowadził mgr Emil Zaitz. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Trzeci sezon ba-

**dań. Osadnictwo wczesnośredniowieczne, średnio-
wieczne fortyfikacje Kazimierza.**

Badania ratownicze na terenie elektrowni miejskiej prowadzono w wykopie budowlanym. Odślonięto pozostałości średniowiecznego muru obronnego i fosy miejskiej, wchodzących w skład wschodniego odcinka umocnień obronnych Kazimierza oraz wczesnośredniowieczne i średniowieczne warstwy kulturowe. Wczesnośredniowieczną warstwę kulturową stwierdzono na odcinku pomiędzy zachodnią krawędzią fosy a murem obronnym. W jej obrębie występowały drobne kamienie wapienne, grudki polepy, ułamki kości zwierzęcych, węgli drzewnych oraz pojedyncze fragmenty naczyń wczesnośredniowiecznych /głównie I grupa surowca/ datowanych na IX-X w. Warstwa ta zalegała zgodnie z pierwotnym ukształtowaniem terenu.

Średniowieczna warstwa kulturowa w części południowej badanego terenu zalegała bezpośrednio na warstwie wczesnośredniowiecznej, natomiast w partii północnej na warstwie nasypowej o miąższości około 1,3 m, złożonej z glin calcowych. W jej obrębie występowały pojedyncze ułamki naczyń wczesnośredniowiecznych /głównie I grupa surowca/ i średniowiecznych /II grupa surowca/ oraz drobne grudki polepy, ułamki kości zwierzęcych i węgli drzewnych, a także kamienie wapienne. Warstwę tę stwierdzono również w fosie, na jej zachodnim stoku.

Średniowieczny mur obronny uchwycono na długości 11 m. Jego partia fundamentowa została wykorzystana wtórnie dla posadowienia ściany budynku gospodarczego elektrowni /XIX/XX w./ . Mur obronny wykonany był z łamanych kamieni wapiennych związanych zaprawą murarską. Posiada grubość około 103-105 cm i zachowaną wysokość 100-190 cm, głębokość posadowienia stopy muru w stosunku do średniowiecznego poziomu użytkowego wynosiła około 40-100 cm.

Fosa średniowieczna zlokalizowana była prawie równolegle do muru obronnego, w odległości około 12-13 m na wschód od jego lica. Zachodni stok fosy przecina wczesnośredniowieczną warstwę kulturową i zalegające pod nią poziomy glin i piasków calcowych. Powierzchnię stoku pokrywa duża ilość kamieni wapiennych tworzących rodzaj płaszczka wzmacniającego i zabezpieczającego jego płaszczyznę. W oparciu o badania z poprzednich sezonów szerokość fosy można rekonstruować w granicach 11,5 - 13,0 m natomiast jej głębokość wynosiła minimum 3,5 m.

Materiały przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.